ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
Avaliku teabe asjas nr. 2.1.-3/21/605

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peadirektor Pille Lehis
Otsuse tegemise aeg ja koht	06.04.2021, Tallinn
Vaide esitamise aeg	22.03.2021
Vaidlustatav haldusakt või toiming	Andmekaitse Inspektsiooni 22.03.2021 vaide tagastamise otsus nr 2.1-3/21/ 605 (Sotsiaalkindlustusamet)
Vaide esitaja	Eraisik e-posti aadress: xxx.xxxxx@mail.ee

RESOLUTSIOON:

Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel otsustan:

1) **jätta vaie rahuldamata**
2) **teha otsus teatavaks vaide esitajale**

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Käesoleva otsuse saab vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. **12.03.2021 esitas vaide esitaja järgmise sisuga vaide:**

Soovin nii Sotsiaalkindlustusametilt (vaidetav kontrollija Xxxxx Xxxxx) minu poolt koostatud ja allkirjastatud avaldusi (koopiaid), mis olid Kambja valla korralduste aluseks. Kambja vald tunnistas, et neid pole, kui korralduste aluseks olevaid dokumente pole, siis kõnealused valla korraldused on õigustühised. Probleemi sisu on selles, et abivajajal on õigus saada abi omas kodus, temale vajalikul moel, kuid Xxxxxx Xxxxxxxx abi ei osutatud, kuigi hindamise tulemusena valla poolt leiti, et Xxxxxx vajab ööpäevaringset abi ja minult (eestkostjalt) nõuti vallaga töölepingu sõlmimist. Olin seisukohal, et mina ei pea vallaga töövõtulepingut sõlmima nende poolt kehtestatud alustel. Hooldushüvitis seda ei nõua ja eestkostja pole hooldaja.

Punkt kahes kirja pandu alusel soovin Sotsiaalkindlustusametilt (kontrollija Xxxx Xxxxx)

koopiaid oma avaldustest mis on Kambja valla korralduste aluseks. Väide kohapealsest kontrollimisest on vale, kuna Xxxx Xxxxx oleks pidanud nägema, et korralduste aluseks alusdokumente pole ehk minu avaldusi. Kuna Xxxx Xxxxx väitis, et oli, siis palun mulle väljastada minu koostatud ja minu poolt allkirjastatud avaldused, mis on valla korralduste aluseks seoses Xxxxxx abivajadusteks tollal. Xxxxxx jäeti abita.

2. Andmekaitse Inspektsioon tgastas vaide järgmiste põhjendustega

Andmekaitse Inspektsioon sai 12.03.2021 Teie täpsustatud vaide Sotsiaalkindlustusameti tegevuse peale seoses Teie teabenõude täitmata jätmisega.

Teabenõuete menetlemisega seotud vaidlusi vaatab Andmekaitse Inspektsioon läbi vaidemenetluses.[1]

Avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud avalikke ülesandeid täites.[2] *Teabenõue puudutab asutuses olemas oleva dokumendi või muu teabe (nii paberil kui digitaalkujul) väljastamist. Avaliku teabe seaduse § 45 lg 1 punktist 1 tulenevalt teostab Andmekaitse Inspektsioon järelevalvet teabenõuetele vastamise ja teabe avalikustamise üle. Seega kuuluvad inspektsiooni pädevusse juhtumid, kui asutused ei ole teabenõudjale väljastanud nende valduses olevaid dokumente. Teabenõude korral ei pea asutus teabenõude täitmiseks küsima dokumente teistelt asutustelt.*

Vaide kohaselt soovisite Sotsiaalkindlustusametilt (kontrollija Xxxx Xxxxx) koopiaid oma avaldustest mis on Kambja valla korralduste aluseks. Väide kohapealsest kontrollimisest sest on vale, kuna Xxxx Xxxxx oleks pidanud nägema, et korralduste aluseks alusdokumente pole ehk minu avaldusi.

Vaidele lisatud dokumentidest nähtub, et Sotsiaalkindlustusamet on Teile 17.02.2021 kirjas nr 5.1-1/314-4 selgitanud, et märgite õigesti, et valla korralduste algdokumendid asuvad omavalitsuses. Endise Ülenurme Vallavalitsuse dokumendid on omavalitsuse õigusjärglase Kambja Vallavalitsuse käsutuses. Eeltoodust saab inspektsioon aru selliselt, et Sotsiaalkindlustusameti valduses ei ole Teie poolt soovitud avaldusi. Seda, et Sotsiaalkindlustusameti valduses ei ole Teie soovitud avaldusi, on Sotsiaalkindlustusamet Teile täiendavalt sõnaselgelt öelnud ka 19.03.2021 vastuses nr 5.1-1/314-8. Seega ei ole Sotsiaalkindlustusamet jätnud mitte tema valduses olevaid dokumente väljastamata, vaid keeldunud dokumentide väljastamisest põhjusel, et Sotsiaalkindlustusameti valduses ei ole soovitud dokumente. Seega ei ole teabenõudele vastamisel Sotsiaalkindlustusamet Teie õigusi rikkunud.

Isegi juhul kui Teile 17.02.2021 vastusest ei olnud üheselt arusaadav, et Sotsiaalkindlustusameti valduses ei ole Teie poolt soovitud avaldusi, siis on seda selgesõnaliselt väljendatud 19.03.2021 vastuses. Seega on käesolevaks ajaks vaide ese ära langenud ning tegemist on perspektiivitu vaidega, mis jääks rahuldamata kuna pole alust ettekirjutuse tegemiseks.

See, kas Sotsiaalkindlustusamet viis läbi kohapealse kontrollimise nõuetekohaselt ning kas ja milliseid dokumente kontrolli käigus vaadati, selle üle kontrolli teostamine ei kuulu Andmekaitse Inspektsiooni pädevusse. Seega ei saa Andmekaitse Inspektsioon anda hinnanguid Sotsiaalkindlustusameti poolt kontrolli läbiviimise korrektsuse osas.

Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 79 lg 1 punkti 1 ja lg 3 kohaselt vaie tagastatakse kui isikul

1 Avaliku teabe seadus (edaspidi AvTS) § 45 lõige 2.
2 AvTS § 3 lõige 1.

puudub vaideõigus või kui vaide lahendamine ei kuulu inspektsiooni pädevusse.

Kuna Sotsiaalkindlustusamet on Teile selgitanud, et nende valduses Teie soovitud avaldusi ei ole ning inspektsiooni puudub järelevalvepädevus selle üle, milliseid dokumente peab Sotsiaalkindlustusamet oma kontrollide käigus kontrollima, siis tagastab inspektsioon Teie vaide HMS § 79 lg 1 punkti 1 ja lg 3 alusel.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Mittenõustumine vaide tagastamisega, millest nähtub, et vaide tagastajal puuduvad teadmised vaide lahendamiseks. Nõutud dokumendid on nii Sotsiaalkindlustusametil, kui Kambja vallal. Puudulike teadmistega Vastaja juhin Teie tähelepanu asjaolule, et Ülenurme valla nimetus muudeti Kambja vallaks, ***kelle kontrollimise kohustus kuulub Sotsiaalkindlustusametile.***

Väidetavalt Xxxx Xxxxx Sotsiaalkindlustusameti töötajana kontrollis Kambja valla tegevust kohapeal ehk Kambja vallas Kambja valla korralduste õigsust seoses Xxxxxxx. ***Seega soovin endiselt korralduste aluseks olevate dokumentide koopiaid, põhjuseks on asjaolu, et alusdokumendita korraldus on õigustühine****. Abivajajal on õigus saada abi omas kodus temale vajalikul moel, mida Xxxxxxx ei osutatud ega makstud hoolduspõetusteenuse toetust/hüvitist. Samuti pole Kambja vald ega Sotsiaalkindlustusamet vastanud, miks vald keeldus toetuse maksmisest, kui ma keeldusin sõlmima vallaga töövõtulepingut. Ma polnud kohustatud eestkostjana vallaga töövõtulepingut sõlmima.*

Eestkostjana pole mina hooldusteenuse osutaja. Soovin endiselt saamata vastuseid, Kambja vald ja Sotsiaalkindlustusamet rikkus nii eestkostja kui eestkostetava õigusi.

Vald jättis täitmata lubaduse Xxxxxxxx vannitoa kohaldamise teenuse eest tasuda. Jäi võlg, mida Kambja vald pole tänaseni tasunud.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Vaide ese ja inspektsiooni pädevus

AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mistahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave. Seega saab teabenõude korras küsida asutuse valduses olevatestst dokumentidest koopiaid või väljavõtteid. Teabenõude täitmiseks ei pea asutus kellele teabenõue esitati küsima neid teistelt asutustelt. Seda selgitasime Teile juba ka vaide tagastamise otsuses.

Tulenevalt AvTS § 45 lg 1 punktist 1 teostab Andmekaitse Inspektsioon järelevalvet teabenõuete täitmisel ja teabe avalikustamisel. Andmekaitse Inspektsiooni pädevusse ei kuulu järelevalve teostamine Sotsiaalkindlustusameti poolt kontrollide läbiviimise üle, sh see kas kontroll viidi läbi ja milliseid dokumente oleks pidanud kontrollima. Samuti ei kuulu inspektsiooni pädevusse kontrollida, kas ja milliste dokumentide alusel on omavalitsus välja andnud korraldused ning kas need on õiguspärased ja kehtivad.

Seega oli inspektsioonil pädevus kontrollida ning vaide esemesks, kas Sotsiaalkindlustusameti valduses on vaide esitaja poolt soovitud dokumendid ning kas Sotsiaalkindlustusamet on vastanud teabenõudele nõuetekohaselt.

Teabenõudele vastamine

Kuigi vaide esitaja ei ole edastanud Sotsiaalkindlustusametile edastatud teabenõuet, millest nähtuks teabenõude esitamine, võib siiski Sotsiaalkindlustusameti vastustest vaide esitajale aru saada, et vaide esitaja on küsinud Sotsiaalkindlustusametilt valla korralduste aluseks olevaid avaldusi. Kuna Sotsiaalkindlustusameti valduses vaide esitaja soovitud avaldusi ei olnud, siis keeldus Sotsiaalkindlustusamet nende väljastamisest.

Isegi juhul kui asuda seisukohale, et 17.02.2021 vastusest ei olnud vaide esitajale üheselt arusaadav, et Sotsiaalkindlustusameti valduses ei ole vaide esitaja poolt soovitud avaldusi, siis on Sotsiaalkindlustusamet seda selgesõnaliselt väljendatud 19.03.2021 vastuses. Siinkohal võiks Sotsiaalkindlustusametile ainult ette heita seda, et kui Sotsiaalkindlustusameti valduses vaide esitaja soovitud avaldusi ei olnud, siis tulenevalt AvTS § 21 lg-st 1 oleks tulnud teabenõue edastada vallale täitmiseks.

Nagu vaide esitaja ka ise on märkinud, siis vallal vaide esitaja poolt soovitud avaldusi (töölepingu sõlmimiseks) ei ole. Seega ei oleks ka Sotsiaaalkindlustusameti poolt teabenõude edastamine vallale andnud vaide esitaja soovitud tulemust.

Täiendavalt pean vajalikuks märkida, et Andmekaitse Inspektsioon on 17.12.2018 teinud vaideotsuse nr 2.1-3/18/3615 vaide osas, milles vaide esitaja soovis Kambja vallalt samu avaldusi. Eelnimetatud vaidemenetluse käigus on vallavalitsus segitanud järgmist:

„Korralduse alusena märgitud avalduste puhul on silmas peetud Eraisiku taotlusi rahaliste vahendite eraldamiseks puudega pojale hooldus/põetusteenuse osutamiseks. Vallavalitsus on välja pakkunud erinevaid võimalusi Xxxxxx Xxxxxx hoolduse korraldamiseks, Eraisik ei ole nende võimalustega leppinud. Töövõtulepingu sõlmimine oli üks vallavalitsuse poolsetest ettepanekutest, kuidas olukorda lahendada. Ettepaneku aluseks oli Eraisiku enda soov teenust osutada ja korraldada.“ Seega selgus juba 2018 menetluse käigus, et vallavalitsuse korralduste aluseks ei ole vaide esitaja avaldused, milles vaide esitaja sooviks oma poja hooldamiseks sõlmida töövõtulepingu, vaid avaldus, millega vaide esitaja palus toetuse eraldamist.

Kuna nii vaide esitajale kui ka Andmekaitse Inspektsioonile oli juba varasemast menetlusest teada, et vallal ei ole avaldusi, kus vaide esitaja oleks soovinud sõlmida vallaga töövõtulepinguid, siis ei saa neid avaldusi olla ka Sotsiaalkindlustusametil, mida Sotsiaalkindlustusamet on enne vaide tagastamist ka selgesõnaliselt vaide esitajale öelnud. Kuna 2018 aasta mentluse käigus on välja selgitatud, et neid ei ole ka vallal, siis haldusmentluse seaduse § 5 lg-st 2 tulenevalt, mille kohaselt viiakse haldusmentlus läbi eesmärgipäraselt ja efektiiveselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele, siis ei pidanud inspektsioon vajalikuks kohustada Sotsiaalkindlustusametit edastama teabenõuet Kambja vallale, kelle valduses soovitud avaldusi ei ole.

Vaide esitaja on oma vaides vaide tagastamise otsusele märkinud, et ta ei ole saanud vastuseid *Kambja vallalt ega Sotsiaalkindlustusamet, miks vald keeldus toetuse maksmisest, kui ma keeldusin sõlmima vallaga töövõtulepingut*. Vaide esitaja soovib *endiselt saamata vastuseid, miks Kambja vald ja Sotsiaalkindlustusamet rikkus nii eestkostja kui eestkostetava õigusi*.

Nagu juba eelnevalt oleme selgitanud teostab inspektsioon järelevalvet ainult dokumentidest koopiate väljastamise ehk teabenõuetele vastamise üle. Inspektsiooni pädevusse ei kuulu küsimustele vastamise ehk selgitustaotlustele vastamise üle järelevalve teostamine. Samuti ei kuulu inspektsiooni pädevusse kontrollida, kas ja milliseid dokumente oleks Sotsiaalkindlustusamet pidanud kontrollima ning kas rahalise toetuse avalduste/taotluste alusel antud korraldused on õiguspärased ning kas vald ja Sotsiaalkindlustusamet on täitnud oma ülesandeid Teie Xxxxxx XXxxxx toetuste maksimisel korrektselt või jätnud isiku abita. Seega ei saa inspektsioon eeltoodu osas ka hinnangut anda.

Kuna Sotsiaalkindlustusameti valduses vaide esitaja soovitud avaldusi ei olnud ning

inspektsiooni pädevusse kuulub ainult teabenõudes soovitud dokumentide väljastmise üle järelevalve teostamine, siis kui Sotsiaalkindlusametil soovitud dokumente ei ole, ei ole võimalik kohustada neid ka teabenõude korras väljastama. Et Sotsiaalkindlustusametil vaide esitaja soovitud dokumente ei ole, siis ei olnud Sotsiaalkindlustusamet rikkunud vaide esitaja õigusi teabenõudele vastamisel, mistõttu ei olnud Andmekaitse Inspektsioonil alust algatada ka Sotsiaalkindlustusameti suhtes teabenõudes soovitud dokumentide väljastamata jätmise osas järelevalvemenetlust. Eeltoodust tulenevalt oli vaide tagastamine õiguspärane, mistõttu jääb vaie vaide tagastamise osas rahuldamata.

/allkirjastatud digitaalselt/

Pille Lehis
peadirektor